

DARBS AR LITERATŪRU UN ZPD VALODA

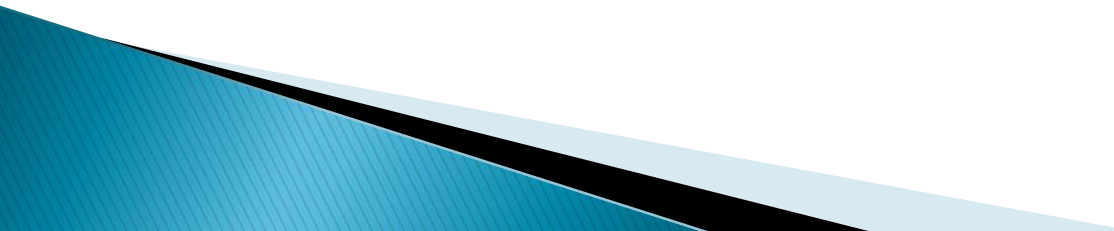
Konference

“Skolēnu zinātniski pētnieciskais darbs (ZPD)
un tā nozīme”

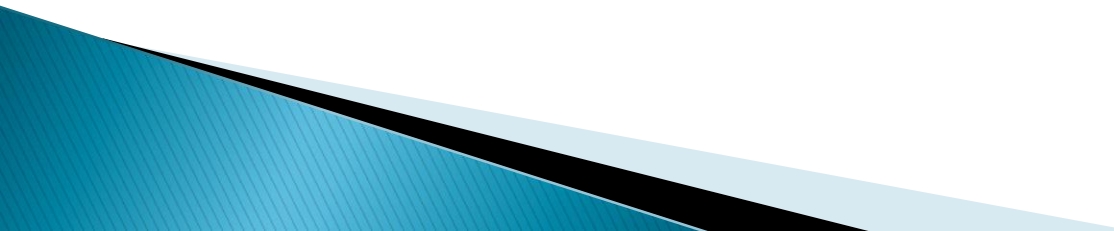
08.02.2023.

Silvija Kivko
latviešu valodas un literatūras skolotāja

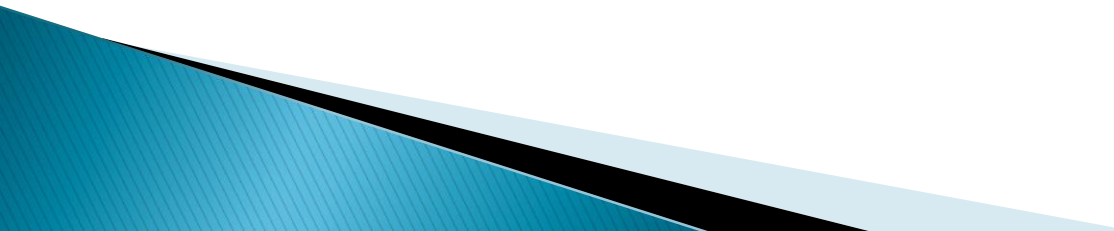
ZPD 5 «i»

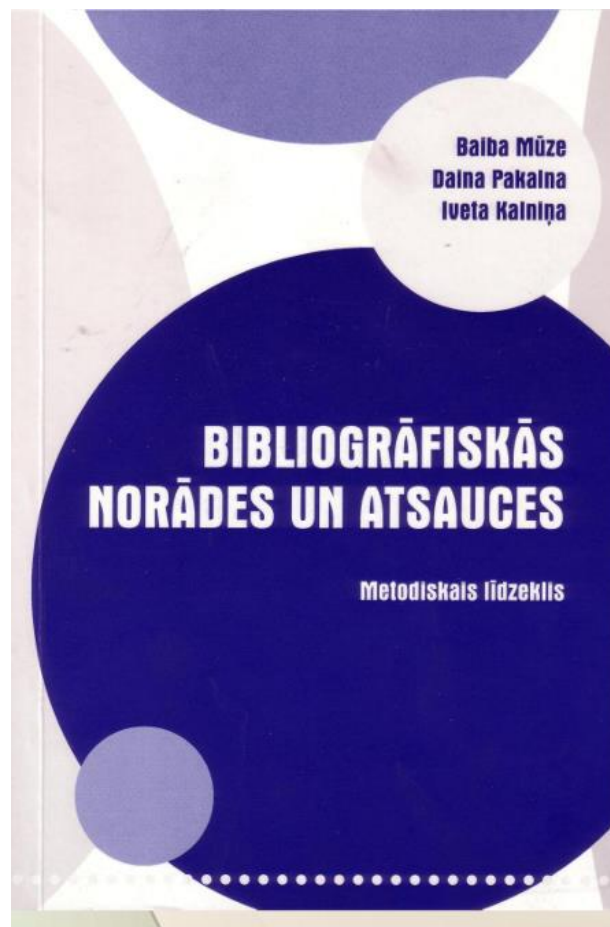
- ▶ Izpētīt.
 - ▶ Izzināt.
 - ▶ Izlasīt.
 - ▶ Izvērtēt.
 - ▶ Iepazīstināt.
-

PRASMES

- ▶ Strādāt ar literatūru.
 - ▶ Atlasīt atbilstošo informāciju.
 - ▶ Veidot plānveidīgu izklāstu.
 - ▶ Pareizi noformēt atsauces.
 - ▶ Veidot literatūras sarakstu.
 - ▶ Veidot secinājumus.
-

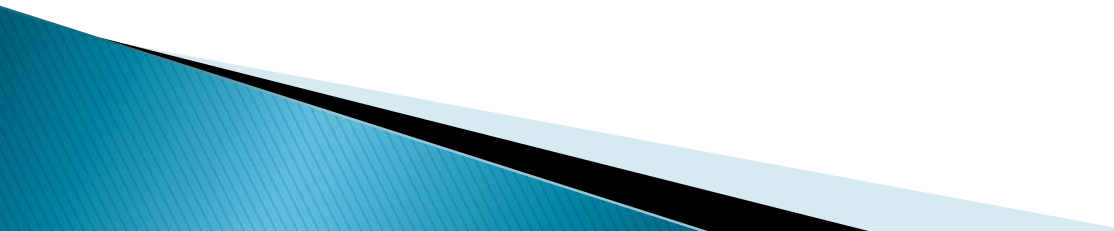
PĒTĪJUMĀ JĀIZMANTO

- ▶ grāmatas,
 - ▶ rokasgrāmatas,
 - ▶ enciklopēdijas,
 - ▶ papildu literatūra,
 - ▶ preses raksti,
 - ▶ interneta informācija.
-

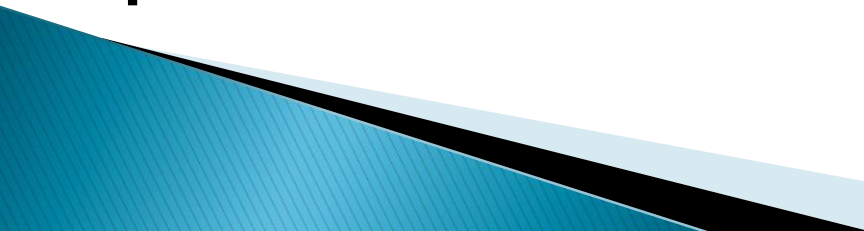
<https://www.uzdevumi.lv/p/zinatniski-petnieciskie-darbi/10-12-klase/skolenu-zinatniski-petnieciskie-darbi-zpd-9755>

AR KO SĀKT?

- ▶ **Ar lasīšanu.**
 - ▶ Pētījuma teorētiskā bāze.
 - ▶ **Izraudzīties 2–3 balstvārdus.**
 - ▶ Pavedieni teorētiskās bāzes apzināšanai.
 - ▶ Lasīt un kritiski izvērtēt.
-

KĀ LASĪT?

- ▶ Detalizētā / izzinošā / analītiskā (*lasīšana iedziļinoties*).
- ▶ Caurlūkošana / caurskatīšana (*iegūt vispārīgu informāciju*).
- ▶ Pārskatīšana / pārlūkošana / «pa diagonāli» (*iegūt vispārīgu priekšstatu par informācijas avota saturu*).

- ▶ Padarīt teorētisko bāzi par savu īpašumu (*pierakstīt, ieskenēt, saglabāt*).
 - ▶ Pierakstīt svarīgāko (*konspekts, plāns, tēzes, domu karte*).
 - ▶ «Sliņķu konspekts» – marķēt kopijas tekstu.
 - ▶ Citātu kartotēka.
 - ▶ Savu atziņu, ideju, jautājumu pieraksts.
-

ZPD VALODA

- ▶ Valsts valoda.
- ▶ Minot mazāk zināmus citvalodu īpašvārdus (*uzvārdi, ģeogrāfiskie nosaukumi*), tos raksta atbilstoši latviešu ortogrāfijai, iekavās norādot rakstību oriģinālvalodā, piemēram, Ševī (*Cheville*).
- ▶ Zinātniskais stils.
- ▶ Nav ortogrāfijas, interpunkcijas un drukas kļūdu.

PIETURZĪMES SLAUDU NOFORMĒJUMĀ

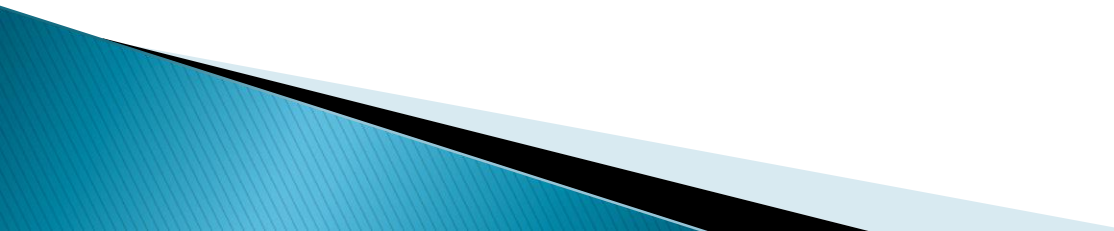
ZINĀTNISKAIS STILS:

- ▶ maksimāla precizitāte,
- ▶ lakoniskums,
- ▶ loģiska argumentācija ar faktiem,
- ▶ analīze un pierādīšana,
- ▶ secinājumi.

LEKSIKA

- ▶ Vispārlietojamā (*neitrāla*).
- ▶ Nozares termini.
- ▶ Vienota un viennozīmīga terminoloģija.
- ▶ Internacionālismi (*respondenti, autors*).
- ▶ Neiederas poētismi, sarunvalodas vārdi u.tml.

ZINĀTNISKAIS STILS:

- ▶ maksimāla precizitāte,
 - ▶ lakoniskums,
 - ▶ loģiska argumentācija ar faktiem,
 - ▶ analīze un pierādīšana,
 - ▶ secinājumi.
-

LEKSIKA

- ▶ Vispārlietojamā (*neitrāla*).
- ▶ Nozares termini.
- ▶ Vienota un viennozīmīga terminoloģija.
- ▶ Internacionālismi (*respondenti, autors*).
- ▶ Neiederas poētismi, sarunvalodas vārdi u.tml.

MORFOLOĢIJA:

- ▶ biežs lietvārdu lietojums,
- ▶ lietvārdi, kas atvasināti no darbības vārdiem (*šķirtne, apvērsums utt.*)
- ▶ skaitļa vārdi,
- ▶ nelieto partikulas un izsauksmes vārdus,
- ▶ nelieto 1. personas formas (*es lasu*),
- ▶ to aizstāj ar ciešamo kārtu (*tiek lasīts*).

SINTAKSE:

- ▶ plaši salikti teikumi (SPT),
- ▶ iespraudumi,
- ▶ izteicējs = būt + deklinējams vārds (*ir izcils*).

Citāts:

- ▶ citātiem jābūt precīziem,
- ▶ garākā citātā izlaista daļa aizstājama ar divpunkti ../ [..],
- ▶ Svešvalodas citāts jātulko un jāmin citāta tulkojuma autors (ja pats tulko – “*autora tulkojums*” un autora iniciāļi),
- ▶ pārstāstot viedokli, lieto ievadfrāzes: *pēc A uzskatiem; A atzīst, ka; no A pētījuma izriet....*

BIBLIOGRĀFISKĀS ATSAUCES

- ▶ Īsa norādes forma, ka izmantots cita autora darbs vai ideja:
- ▶ *citāts,*
- ▶ *citū autoru skaitliskais materiāls, tabulas, attēli, formulas,*
- ▶ *izklāstīti kādas personas uzskati vai viņa teiktais,*
- ▶ *pieminēts zinātnieku pētījums, raksts.*

BIBLIOGRĀFISKĀS ATSAUCES TEKSTĀ:

- ▶ numeratīvā norāžu metode,

(2, 26 - 27)

- ▶ zemsvītras atsauces,

¹ Latvijas daba. Rīga: Preses nams, 1995, 89.-90.lpp.

² Turpat.

BIBLIOGRĀFISKĀS NORĀDES

- ▶ **Avoti un izmantotā literatūra.**
- ▶ Iekļauj visus darbā pētījumus vai avotus.
- ▶ Kārto latīņu alfabēta secībā, nešķirojot pēc valodām.
- ▶ Pēc tam – norādes slāvu alfabētā.
- ▶ Numerācija ir kopīga.
- ▶ Pieraksta formā jāievēro norādītos atstatumus, pieturzīmes, burtu slīpumu un pilnīgumu, iekļaujot visas nepieciešamās ziņas.

1. Ādlers, Ā. *Psiholoģija un dzīve*. No angļu v. tulk. E.Turkina. – atkārt, izd. – Rīga: IDEA, 1992. – 179. lpp.
2. Bloom, B. *Taxonomy of Education Objectives*. New York: Basic Books, 1986. pp.56–78.
3. *Evaluation and Pedagogy*. University Toronto. [online]. [Cited 06.10.2002]. Available: <http://www.erin.utoronto.ca/taskforce/signature.html>
4. Liepiņš E. Valsts pārbaudījumi. *Skolotājs*. 1999. Nr.5.18. – 19.lpp.
5. *Latvijas Republikas Izglītības likums*. Rīga: RaKa, 1999.–16.lpp.
6. Амонашвили Ш. А. *Обучение. Оценка. Отметка*. М. Знание, 1980. – 96.с.
7. Зимняя И.А. *Педагогическая психология*. М. Логос, 2002.–384.с.

*Lai izdodas izpētīt, izzināt,
izlasīt, izvērtēt, iepazīstināt!*